

*A baleseti rokkantsági nyugdíjra **jogosultság megszűnik**, ha a nyugdíjas munkaképesség-csökkenése a hatvanhét - szilikózis miatt az ötven - százalékot már nem éri el. Állapotjavulás nélkül is megszűnik a baleseti rokkantsági nyugdíjra jogosultság akkor, ha a nyugdíjas rendszeresen dolgozik és keresete négy hónap óta lényegesen nem kevesebb annál a keresetnél, amelyet a megrokkánás előtti munkakörében rokkantság nélkül elérhetne. A baleseti sérült részére ebben az esetben - a baleseti rokkantsági nyugdíj helyett - az Ebtv-ben szabályozott 4. fokozatú baleseti járadékot kell megállapítani. Az öregségi nyugdíjkorhatár betöltését követően a baleseti rokkantsági nyugdíjat egészségromlás miatt módosítani kell. (Tny. 35. §)*

Rokkantsági járadék (a 83/1987. (XII. 27.) MT rendelet a rokkantsági járadékról)

Jogosult, aki a 25. életéve betöltése előtt teljesen munkaképtelenné vált, illetve 80 %-os vagy azt meghaladó mértékű egészségkárosodást szenvedett és nyugellátást, baleseti nyugellátást részére nem állapítottak meg (R. 1. § 1. bekezdés).

A 25. életév betöltése után is igényelhető, de kérni kell a megrokkánás időpontjának megállapítását (pl. értelmi fogyatékosok, stb.). Az ellátás attól a hónaptól folyósítható, melyben az igénylő 18. életévét betölti. Az ellátás megállapításához szolgálati idő nem szükséges. Nem kaphatja, aki térítésmentesen van intézetben elhelyezve. (R. 1. § 2. bekezdés, 2. § 2. bekezdés)

Összege 2008. október 4-ét követő időponttól havi 33330 forint (242/2008. (X. 1.) Korm. rendelet 5. §, 3. bekezdés, a. pont). A korábban megállapított járadék összegét havi 360 forinttal kell megemelni (242/2008. (X. 1.) Korm. rendelet 1. §, 4. bekezdés, a. pont).

II. HOZZÁTARTOZÓI ELLÁTÁSOK

Özvegyi nyugdíj

Jogosult a házastárs (a férj is!), az elvált házastárs, és az élettárs.¹¹ Élettárs esetében az, akivel a jogosultságot szerző annak haláláig egy év óta megszakítás nélkül együtt élt, és gyermekük született, vagy megszakítás nélkül 10 évig együtt élt. Nem jogosult özvegyi nyugdíjra élettársa jogán az, aki az együttélés időtartama alatt özvegyi nyugdíjban, vagy baleseti özvegyi nyugdíjban részesült. (Tny. 45. §) Az együttélést az élettársak nemétől függetlenül kell figyelembe venni. Ha a kérelmező hatósági igazolvánnyal vagy bizonyítvánnyal igazolja, hogy a meghatározott ideig a jogszerzővel azonos lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkezett, az együttélést bizonyítottnak kell tekinteni, amennyiben az ellenkezőjére utaló tény vagy körülmény az eljárás során nem merült fel. Ennek

---

¹¹ Az élettársak két, házasságkötés nélkül közös háztartásban, érzelmi és gazdasági közösségben együtt élő személy (1959. évi IV. törvény a Polgári Törvénykönyvről 685/A. §).

hiányában az együttélést egyéb hitelt érdemlő módon igazolni kell. Ha az élettársak korábban házasságban éltek, és a házasságot jogerős bírói ítélet felbontotta, vagy bejegyzett élettársi kapcsolatban éltek, és a bejegyzett élettársi kapcsolatot a bírói ítélet felbontotta, vagy közjegyző nem peres eljárásban megszüntette a házasság, illetve a bejegyzett élettársi kapcsolat megszüntetését követő együttélési idő vehető figyelembe. (Korm. R. 60. §)

Özvegyi nyugdíjra az jogosult, akinek házastársa az öregségi, illetve rokkantsági nyugdíjhoz szükséges szolgálati időt megszerezte, vagy öregségi, illetve rokkantsági nyugdíjasként halt meg (Tny. 46. §).

Az **ideiglenes özvegyi nyugdíj** a házastárs halálától legalább egy évig, továbbá az elhunyt jogán árvaellátásra jogosult, másfél évesnél fiatalabb gyermeket eltartó özvegynek az árva 18 hónapos életkorának betöltéséig jár. Fogyatékos vagy tartósan beteg gyermek esetén az ideiglenes özvegyi nyugdíj azonos feltétellel a gyermek harmadik születésnapjáig folyósítható. (Tny. 47. § 1. bekezdés)

Az ideiglenes özvegyi nyugdíj folyósításának időtartamához a gyermek fogyatékoságát, a fogyatékosági támogatásra vonatkozó rendelkezések alkalmazásával a rehabilitációs szakértői szerv szakhatósági állásfoglalásával, illetve a gyermek tartósan fennálló betegségét a családi pótlékra irányadó szabályok alkalmazásával, szakorvosi igazolással kell igazolni (Korm. R. 61. §).

Az ideiglenes özvegyi nyugdíj megszűnését követően **özvegyi nyugdíjra az jogosult**, aki házastársa halálakor a reá irányadó öregségi nyugdíjra jogosító korhatárt betöltötte, vagy rokkant, vagy házastársa jogán árvaellátásra jogosult fogyatékkal élő, illetve tartósan beteg, vagy legalább két árvaellátásra jogosult gyermek eltartásáról gondoskodik. Özvegyi nyugdíj jár akkor is, ha az erre jogosító feltételek valamelyike házastárs 1993. március 1-je előtt bekövetkezett halála esetén az elhalálozástól számított tizenöt éven belül, a házastárs 1993. február 28-a után bekövetkezett halála esetén az elhalálozástól számított tíz éven belül következik be. (Tny. 47. § 2-3. bekezdés)

Az özvegyre irányadó **öregségi nyugdíjkorhatár** alatt a karkedvezmény és egyéb kedvezmények nélkül számított - az öregségi nyugdíjkorhatárnál részletesen leírt - életkort kell érteni (Korm. R. 60/A. §).

Az, akinek **házastársa** a házasság megkötésekor a reá irányadó **öregségi nyugdíjra jogosító életkort már betöltötte**, özvegyi nyugdíjra csak abban az esetben jogosult, ha a házasságból (a korábbi együttélésből) gyermek származott, vagy a házastársak a házasság megkötésétől öt éven át megszakítás nélkül együtt éltek, kivéve, ha az irányadó öregségi nyugdíjkorhatár betöltése előtt kötött házasságot felbontották és - bármelyikük irányadó korhatárának betöltése után - ismét házasságot kötöttek (Tny. 48. §).

Az **elvált**, továbbá házastársától egy évnél hosszabb ideje külön élő személynek ideiglenes özvegyi nyugdíj csak akkor jár, ha házastársától ennek haláláig tartásdíjban részesült, vagy részére a bíróság tartásdíjat állapított meg (Tny. 49. § 1. bekezdés).

Az elvált, továbbá házastársától egy évnél hosszabb ideje külön élő személynek özvegyi nyugdíj csak abban az esetben jár, ha a jogosultság feltételei a különéléstől számított tíz éven belül bekövetkeztek, és a házastársától annak haláláig tartásdíjban részesült, vagy részére a bíróság tartásdíjat állapított meg. Ha az elvált személy a házastársától már a házasság megszűnése előtt is külön élt, a tíz évet a tényleges különülés kezdő időpontjától kell számítani. (Tny. 49. § 2-3. bekezdés)

Az elvált, továbbá az egy évnél hosszabb ideje külön élő személy ideiglenes özvegyi nyugdíjra és özvegyi nyugdíjra való jogosultságához a tartásdíjban történő részesülés feltételt, a tartásdíj fizetésére kötött egyezséget jóváhagyó vagy a tartásdíj fizetésére kötelező jogerős bírósági határozattal, illetőleg közjegyző által hitelesített kötelezettségvállaló nyilatkozattal kell igazolni (Korm. R. 61/A. § 2. bekezdés).

Az özvegyi nyugdíjra **jogosultság megszűnik**, ha az özvegy a reá irányadó nyugdíjkorhatár betöltése előtt házasságot köt, a rokkantság címén megállapított özvegyi nyugdíjra jogosultság megszűnik, ha az özvegyi nyugdíjas már nem rokkant, az árvaellátásra jogosult gyermekek tartása címén megállapított özvegyi nyugdíjra jogosultság megszűnik, ha már egyik gyermeket sem illeti meg árvaellátás (Tny. 52. §).

Feléled az özvegyi nyugdíjra jogosultsága annak, akinek az özvegyi nyugdíja nem házasságkötés miatt szűnt meg, ha az özvegyi nyugdíjra jogosító feltételek valamelyike a házastárs 1993. március 1-je előtt bekövetkezett halála esetén az özvegyi nyugdíj megszűnésétől számított tizenöt éven belül, vagy a házastárs 1993. február 28-a után bekövetkezett halála esetén az özvegyi nyugdíj megszűnésétől számított tíz éven belül bekövetkezik. Az özvegyi nyugdíj feléledése során az özvegyre irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt a jogszerző halálakor hatályos jogszabályok alapján kell megállapítani. (Tny. 53. § 1. bekezdés)

A **házasságkötés miatt megszüntetett** özvegyi nyugdíjra való jogosultság a házasság megszűnése után feléled, ha az igénylő a házasságkötéskor az 1998. január 1-jét megelőzően hatályos rendelkezések alapján végkielégítést nem vett fel, és az igénylőt a házasság létrejötte nélkül az özvegyi nyugdíj egyébként megilletné. Az özvegyi nyugdíj feléledése esetén a jogosultat az özvegyi nyugdíj megszűnését követő emelések, kiegészítések megilletik. (Tny. 53. § 3-4. bekezdés)

Az özvegyi nyugdíj mértéke

Megözvegyülés esetén az **ideiglenes özvegyi nyugdíj hatvan százaléka** annak az öregségi, rokkantsági vagy baleseti rokkantsági nyugdíjnak, amely az elhunytat halála időpontjában megillette, vagy megillette volna (Tny. 50. § 1. bekezdés).

Az **özvegyi nyugdíj** a nyugdíjkorhatárt már betöltött, vagy rokkant, de saját jogú nyugellátásban nem részesülő özvegy esetében **hatvan százaléka** annak az öregségi, rokkantsági vagy baleseti rokkantsági nyugdíjnak, amely az elhunytat halála időpontjában megillette, vagy megillette volna (Tny. 50. § 2. bekezdés a. pont).

Az **özvegyi nyugdíj** a nyugdíjkorhatárt már betöltött, vagy rokkant, és egyidejűleg saját jogú nyugellátásban részesülő, továbbá a házastársa jogán legalább két árvaellátásra jogosult gyermek eltartásáról gondoskodó özvegy esetében **harminc százaléka** annak az öregségi, rokkantsági vagy baleseti rokkantsági nyugdíjnak, amely az elhunytat halála időpontjában megillette, vagy megillette volna (Tny. 50. § 2. bekezdés b. pont).

A hatvan százalékos mértékben megállapított özvegyi nyugdíj helyett harmincszázalékos mértékű özvegyi nyugdíjat kell megállapítani attól az időponttól, amelytől az özvegy saját jogú nyugellátásban részesül. A harminc százalékos mértékű özvegyi nyugdíj az özvegy saját jogú nyugdíjának összegére

tekintet nélkül jár. Elvált, vagy házastársától egy évnél hosszabb ideje külön élő személy özvegyi nyugdíja a tartásdíj összegénél több nem lehet. (Tny. 50. § 3, 5. bekezdés)

A házastárs 1998. január 1-je előtti halála esetén a saját jogú nyugellátást az özvegyi nyugellátással - a megállapításuk időpontjára tekintet nélkül - a Kormány rendeletében meghatározott összeghatárig kell **együtt folyósítani**. Az özvegy kérelmére azonban a saját jogú nyugellátást az özvegyi nyugellátással kiegészítve kell folyósítani, ha ez számára kedvezőbb. Az összeget abból a saját jogú nyugellátási összegből kell meghatározni, amely a jogszerzőt 1997. december 31-én megillette, vagy megillette volna. Ha az özvegyi nyugdíjra az igény 1998. december 31-ét követően nyílik meg, olyan összegű saját jogú nyugdíjból kell az özvegyi nyugdíjat megállapítani, amely a jogszerzőt az özvegyi nyugdíj megállapításának időpontját megelőző naptári év december 31-én megillette volna. (Tny. 50. § 6. bekezdés)

A saját jogú nyugellátás és az özvegyi nyugdíj, baleseti özvegyi nyugdíj 2011. január 1-jétől havi 72820 forint összeghatárig **folyósítható együtt** (Korm. R. 62. § 7. bekezdés).

Ha a jogszerző nem nyugdíjasként halt meg, az özvegyi nyugdíj alapját képező rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjat olyan összegben kell megállapítani, mint ami az elhunytat halála időpontjában a III. csoportos rokkantságra tekintettel megillette volna, illetőleg az I. vagy II. csoportos rokkantságra tekintettel megillette volna, ha az elhunyt I. vagy II. csoportos rokkantsága rehabilitációs szakértői szerv által a halált megelőzően kiadott szakhatósági állásfoglalással igazolt (Korm. R. 62. § 1. bekezdés).

Több jogosult esetén az özvegyi nyugdíjat a jogosultak között egyenlő arányban meg kell osztani. Ha a különélő, illetőleg elvált házastársnak a ráeső arányos résznél kisebb összegű ideiglenes özvegyi nyugdíj jár, a különbözet az özvegyi nyugdíjast, illetőleg az együttélés alapján ideiglenes özvegyi nyugdíjra jogosultat illeti meg. Az özvegyi nyugdíjra jogosult a többi jogosult ellen indított perben az özvegyi nyugdíj más arányú megosztását kérheti. Az özvegyi nyugdíjnak bírói ítélet alapján történő megosztását az ítélet jogerőre emelkedését követő hónap első napjától kell végrehajtani. Amennyiben a jogosultak száma megváltozik, az özvegyi nyugdíjat meg kell, illetőleg újból meg kell osztani. A megosztásra (újbóli megosztásra) legkorábban a jogosultak számának a változását, illetőleg az igénybejelentést követő hónap első napjától kerülhet sor. (Tny. 51. §)

Árvaellátás

Jogosult az a gyermek - ideértve a házasságban, vagy élettársi közösségben együtt élők egy háztartásban közösen nevelt gyermekét is -, akinek szülője haláláig az öregségi-rokkantsági nyugdíjhoz szükséges szolgálati időt megszerezte, vagy nyugdíjasként halt meg (Tny. 54. § 1. bekezdés).

Az örökbe fogadott gyermeknek vér szerinti szülője jogán árvaellátás nem jár, kivéve, ha a gyermeket a vér szerinti szülő házastársa fogadta örökbe (Tny. 54. § 2. bekezdés).

Árvaellátás jár a testvérnek és az unokának is (ideértve a dédunokát, és ükunokát is), ha őt az elhunyt saját háztartásában eltartotta, és a gyermeknek tartásra köteles és képes hozzátartozója nincs (Tny. 54. § 3. bekezdés).

Árvaellátás a jogszerző halála napjától kezdődően az árva **16. életévének betöltéséig** jár, ha nappali tagozaton tanul, akkor a tanulmányok időtartamára, de legfeljebb a 25. életévének betöltéséig. Nem érinti az árvaellátásra jogosultságot, ha a gyermek vagy életben maradt szülője házasságot köt, vagy örökbe fogadják. Iskolai tanulmányok címén azt a gyermeket is megilleti az árvaellátás, aki betegsége, testi vagy szellemi fogyatékosága miatt tanulmányait magántanulónaként végzi, 25 évesnél fiatalabb és felnőttoktatás keretében folytat tanulmányokat. Iskolai tanulmányok címén az árvaellátás a tanulmányok befejezése hónapjának végéig, a nyári tanulmányi szünet tartamára is jár. Iskolai tanulmányok címén az árvaellátás a tanulmányok befejezése hónapjának végéig, a nyári tanulmányi szünet tartamára is jár. Magyarországon tanuló árva esetén a közoktatási információs rendszer, illetve a felsőoktatási információs rendszer működtetője a tanulói, hallgatói jogviszony létesítését, fennállását és a tanulmányok befejezésének várható idejét a nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv megkeresésére, a tanulói jogviszony megszűnését, illetve a hallgatói jogviszony szünetelését, megszűnését igazolja. Külföldön tanuló árvának a tanulmányok folytatását az oktatási intézmény által kiállított igazolással középiskolai tanulmányok esetén évente, felsőfokú tanulmányok esetén félévente, a tanulmányok megkezdésétől számított egy hónapon belül kell igazolnia. Az árvaellátásra való jogosultságot nem érinti, ha a középiskola tanulójának a tanulói jogviszonya, illetőleg a felsőoktatási intézmény hallgatójának a hallgatói jogviszonya az oktatási intézmény igazolása szerint a tanuló, illetőleg hallgató betegsége vagy szünete miatt szünetel. (Tny. 55. §)

Ha a jogosultság megszűnése előtt az **árva megrokkant**, a rokkantság tartamára az árvaellátás életkorra tekintet nélkül megilleti (Tny. 55. § 1. bekezdés). Ebben az esetben a 16, illetőleg a 25. életévének betöltése előtt rokkanttá vált gyermek rokkantsága tartamára akkor jogosult az árvaellátásra, ha a szülő halála a gyermek említett életkora betöltése előtt következik be (Korm. R. 64. § 2. bekezdés).

Az árvaellátás gyermekenként annak az **összegnek** a 30%-a, ami az elhunytat nyugdíjasként halálakor megillette, vagy megillette volna. Az árvaellátás összege akkor lehet gyermekenként ezen összeg 60%-a, ha mindkét szülője elhunyt, vagy életben lévő szülője rokkant. Ha a gyermek teljes árva, annak a szülőnek a nyugdíja alapján kell az árvaellátást folyósítani, amely a gyermek számára kedvezőbb. (Tny. 56. §)

A 2007. december 31-ét követő, de 2012. január 1-jét megelőző időponttól megállapításra kerülő árvaellátás **legkisebb összege** havi 24250 forint (Korm. R. 64/D. §).

Szülői nyugdíj

Szülői nyugdíjra az a szülő (nagyszülő) **jogosult**, akinek a gyermeke (unokája) az öregségi (rokkantsági) nyugdíjhoz szükséges szolgálati idő megszerzése után vagy öregségi (rokkantsági) nyugdíjasként halt meg, ha a szülő (nagyszülő) gyermekének (unokájának) a halálakor már rokkant volt, vagy a 65. életévét betöltötte, és a szülőt (nagyszülőt) gyermeke (unokája) a halálát megelőző

egy éven át túlnyomó részben eltartotta. A szülői nyugdíjra jogosultság szempontjából a szülő (nagyszülő) akkor minősül túlnyomó részben eltartottnak, ha nyugellátása, hozzátartozói nyugellátása gyermeke (unokája) elhalálzásának időpontjában nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegét. Jogosult a meghaltak az a nevelőszülője is, aki a nevelt gyermeket tíz éven át eltartotta. (Tny. 58. § 1-2, 5. bekezdés, Korm. R. 65. § 1. bekezdés)

A szülői nyugdíj a rokkantság tartamára jár, vagy végleg, ha a szülő (nagyszülő) 65. életévét betöltötte. Az esetben is jár, ha a szülő (nagyszülő), a gyermeke (unokája) halála utáni tíz éven belül megrokkant, illetve 65. életévét betölti, és tartásra köteles és képes hozzátartozója nincs. **Összege** az özvegyi nyugdíj összegével azonos. A szülői nyugdíjat több jogosult esetén köztük egyenlő arányban meg kell osztani. (Tny. 58. § 3-4. bekezdés, Tny. 59. §)

Baleseti hozzátartozói nyugellátások

A hozzátartozók részére baleseti nyugellátás akkor jár, ha a sérült az üzemi baleset következtében meghalt. A baleseti rokkantsági nyugdíjas hozzátartozóit megilleti a baleseti nyugellátás akkor is, ha a nyugdíjas nem az üzemi baleset következtében halt meg. A baleseti sérült hozzátartozóit a baleseti nyugellátás akkor is megilleti, ha a sérült a baleseti táppénz folyósításának tartama alatt nem üzemi balesetben halt meg, de vélelmezhető, hogy életben maradása esetén baleseti rokkantsági nyugdíjra lett volna jogosult. (Tny. 60. §)

A baleseti sérült hozzátartozói ideiglenes özvegyi nyugdíjra és ennek megszűnését követően özvegyi nyugdíjra, árvaellátásra és szülői nyugdíjra a hozzátartozói nyugellátásra vonatkozó rendelkezések szerint azzal az eltéréssel jogosultak, hogy a hozzátartozót a baleseti nyugellátás a jogszerző szolgálati idejére tekintet nélkül megilleti (Tny. 61. §).

Az özvegyi járadék

Az elhunyt biztosított társadalombiztosítási egyéni számláján nyilvántartott nyugdíjcélú befizetéseinek összege alapján a Nyugdíjbiztosítási Alap az özvegyi nyugdíjra jogosult személy - mint az elhunyt biztosított különös jogutódja - számára özvegyi járadékot fizet, amennyiben az özvegyi járadék összege magasabb, mint az e törvényben meghatározott özvegyi nyugdíj összege. Özvegyi járadék fizetése esetén özvegyi nyugdíj nem folyósítható. (Tny. 61/A. §)